

(א) (מדרים לב, ז"ב ג, ג.)
(ב) (ז"ב ג, ג.) (א) (לשיל כה):
(ג) (ז"ב ג, ג.) (ד) (ז"ב ג, ג.)
(ה) (ז"ב ג, ג.)

גליון הש"ס

גב' איבער לך עבודי. עין
כבית דף ג' ע"ב חופשית
ד"ה איבער לך:

הכונס פרק ששי בבא קמא

נח.

עין משפט
גר מצוה

מב א ב ג ד מ"י פ"ג
מהלכות טוקי ממון
הלכה יא פסג עשין פו
טוש"ע ח"מ סימן שד
סעיף 6:
מב ה מ"י שם הלכה יב
ו"י כהנאות וכת"מ
טוש"ע שם סעיף ז:

לא מבעיא אכלה דמשלמת. מיהא מה שנהנית אע"ג ללא פשע
בשמירתה דהא נהנית: אכל נחבטה. דאפי' זכהיה הויקא אנוסה
הוא: אימא. האי בעל השדה מצריח ארי מנכסי חבירו הוא
שהליל את צהמת חבירו שלא נחבטה בקרקע ומזהה הוא דעבד
ומידי לא לשקול קמ"ל: שהחלקה
במי רגליה. מרה"ר לגינה לאנוסה
ללא סלקא אדעתיה הוא: לא שנו.
דמה שנהנית הוא דמשלמת ולא מה
שהויקא: אלא. שאכלה מיד צאותה
ערובה שנפלה שם דכיון דלאנוסה
היא נפילה אנוסה היא נמי בארילתה
דכיון דחויא לתצוהא תותה לא
מוקמה אדנשה: אכל. הלכה מערובה
לערובה ואכלה משלמת מה שהויקא:
לא אימא עד שפלא לדעת. שידעו
הבעלים שילת: וסחזור לדעת.
שלא נעל בפניה כראוי: אלא כיון
שילת לדעת. שידעו שילתתה:
אף על גב שחורה שלא לדעת.
דהשתא לא סגי לה בשמירה
פחותה דאמר ליה כיון דילפא כו':
פחלתו בפשיעה. בלאו לידה היה
לו לשמירה שלא תכנס ותאכל:
וסופו באונס. לא היה יודע שתלד:
ולאסטמורי

לא מבעיא קאמר לא מבעיא אכלה
דמשלמת מה שנהנית אבל נחבטה אימא
מכריח ארי מנכסי חבירו הוא ומה שנהנית
נמי לא משלם קמ"ל ואימא ה"ג מכריח
ארי מנכסי חבירו מדעתו הוא האי לאו
מדעתו אי נמי מכריח ארי מנכסי חבירו
לית ליה פסידא האי אית ליה פסידא היכי
נפל רב כהנא אמר שהחולקה במימי
רגליה רבא אמר שדחפתה חברתה מ"ד
שדחפתה חברתה כל שכן שהחולקה במימי
רגליה ומאן דאמר שהחולקה במימי רגליה
אבל דחפתה חברתה פשעה ומשלמת מה
שהויקא דא"ל איבעי לך עבורי חדא חדא
אמר רב כהנא לא שנו אלא באותה ערוגה
אבל מערובה לערוגה משלמת מה שהויקא
ורבי יוחנן אמר ר' אפי' מערובה לערוגה
ואפילו כל היום כולו עד שתצא ותחזור
לדעת א"ר פפא לא תימא עד שתצא
לדעת ותחזור לדעת אלא יכיון שיצתה לדעת אע"פ שחורה שלא לדעת מ"מ
דא"ל כיון דילפא כל אימת דמשתמטא להתם רהטא: ירדה כדרכה
והויקא משלמת מה שהויקא: בעי רבי ירמיה ירדה כדרכה והויקא
במי לידה מהו אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב
לא תיבעי לך כי תיבעי לך אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס
פטור מאי מי אמרינן כיון דתחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור או דלמא הכא
כולה בפשיעה הוא דכיון דקא חזי דקריבה לה למילד איבעי ליה לנפורה
ולאסטמורי

אע"ג דמן הדין היה פטור מ"מ תקנת חכמים הוא שישלם לו כדי שיצא אצידמו של חבירו אבל פורע חובו אין לנו לעשות תקנה ע"י זה
דהא הכא בשמעתין משמע דאי היה מדעתו היה חשיב מצריח ארי ולא היה נוטל כלום אעפ"י שהוא מליל חבירו מן ההפקד לא עשו
תקנה ונראה לר"י דמצריח ארי שאינו נוטל שכן היינו כשאין הדבר צדור שיצא ליד הפסד כגון שהארי רחוק ואין יודע אם יצא
כאן הארי אם לא מיליו אלא מדאגה ומן הפחד שדואג שמה יצא אכל אם הדבר צדור שיצא ליד הפסד ולידי דריסת הארי
או מליל מפי הארי עצמו או ודאי נוטל שכרו כמו שטף נהר חמור חבירו והך דשמעתין מיירי שהלילו ירקות מנעז בעלמא שאין בעל
הבהמה רוצה שתצט צהמתו בצרף ותאטער אע"פ שלא היו דמיה נפחתי צדק ולכן היה נחשב מצריח ארי אי היה מדעתו ופורע
חובו אין מלילו מהפסד דמה שהיה הלוה זקוק לפרעו אין זה הפסד שהרי נחמיצ לו ואינו מלילו אלא מנעז בעלמא וחשיב מצריח
ארי א"ר כדמפרש טעמא צירושלמי דכתובות (פ"ג) ובמדרים (פ"ד) מפיסא הוינא ליה ומחיל ליה ואפי' במשכון מפיסא הוינא ליה
והיב ליה משכוי ואפי' צ"ח דוחק עצמו מסיק לה צירושלמי ונראה דהטעם משום שיכול לומר לו הייתי מוצא הרבה בני אדם שהיו
פורעין עבורי כי דרך אהובים שמרחמים על אהוביהם להליל מן הנער הזה דהיינו מעין אותו טעם והא דקרי בחוקת הבהים (צ"ג
דף ג.) מצריח ארי נתן צדור והועיל נטל צדור והועיל דסבר מיהא מיהא והוינא מינה מיהא אע"פ שמלילה מהפסד שהיה נהר שוטפה
לא נעל לשון מצריח ארי לענין שיפטר חבירו משכר הברחתו אלא כלומר דאין זה חזקה דאין זה חזקה כמו רפך בה פורתא או
נעל וגדר ופרך אלא מגין עליה פורתא שלא תצא ליד קלקול ורבינו גרשון פסק בתשובה אחת על אנס עכו"ם שאנס צימו של ישראל
וכא ישראל אחר ולקחו ממנו שלא יחזיר לבעלים בחנם אכל רש"י פ"י בהנזקין (גיטין דף נח: ב) גבי עכו"ם הבא מחמת חוב ומחמת
אנפרות אין זו משום סיקריקון שאם החזיק עכו"ם בקרקע של ישראל מחמת חוב שהיה לו עליו או מחמת אנפרות בגול בעלמא ואינו
מסור בידו להרגו אין זו דין סיקריקון אפילו אם שהתה י"ב חדש לתת רביע לבעלים כחזקין חכמים אלא מחזיר לו הקרקע בחנם
דכיון דאין כאן סיקריקון לא גמר ומקני מידי ואע"ג דשהתה י"ב חדש לא בא לו שעה לכופו הלכך אין מכירת העכו"ם מכירה כלל ור"י אמר
דלא מבעיא במקום שאם לא קנאו ישראל לא היה חוזר לבעלים לעולם שהיה מוכרו או נותנו לעכו"ם אחר אחר והיה אבוד מן הבעלים
לגמרי דלא חשיב מצריח ארי כיון שמלילו מן ההפקד ואפי' קנאו בשויו מלילו מהפסד הוא כמו מקדים צדועים ובמקלות בשכר
דלמרינן שנותן שכר עד כדי דמיהם ונ"מ לכושר דחיותא או לטרחא יתירתא אלא אפי' יודע ודאי שאם לא מהדר זה לקנות היה
חוזר לבעלים צדעים הללו כל שעה שירצו דהשתא אין מלילו מן ההפקד אעפ"כ אין לדמותו כלל למצריח ארי דכיון שילת הצית מחוקת
ישראל וצא ליד הנכרי וזה מוציאו מיד הנכרי ומחזירו ליד ישראל לא דמי למצריח ארי ונוטל מה שהנהנה ואותם היהודים הצדועים
מעירים והשר מחזיק קרקעותיהם שאין בהן טסקאות ואפי' יש בהן טסקא אם הניח הקרקעות צד אחרים לפרוע מהן טסקא אומר
ר"י שאם שם ישראל וקנאו מיד השר מחזירם לבעלים ונוטל מה שהנהנה דאין זה דינא דמלכותא אלא גזילה כי ראינו צדמדיה
שצדיצותיהו משפט היהודים לעמוד כמו פרושים בכל מקום שירצו וצדין מלכותא היו מופסין שלא יחזיק המושל היהודים כשיצאו
מעירו וכן היו נוהגין בכל ארץ צורגוני"א ואם יש שר שצא לשנות את הדין ולעשות דין לעצמו אין זה דינא דמלכותא שהרי זה
הדין אין הגון כלל ודמיה למוכס שאין לו קצבה (לקמן דף ק"ג.) והיכא שמצדיח נכסי חבירו אין דומה כלל למצריח ארי כגון יורד
לתוך שדה חבירו ונטעו שלא ברשות ומקוף את חבירו משלש רוחותיה וכגון ההוא דהאומנין (צ"ג דף ע.) שהוכר את הפועל
לעשות בשלו והרצהו בשל חבירו דנוטל מבעל הבית מה שהנהנה ואין להקשות בשטף נהר חמור חבירו למה אין לו אלא שכרו למה
אין לו כל הפסדו דכיון דבעל חמור עומד שם מה לנו לעשות לו תקנה שלא מדעתו אם ירצה) יתנה (עם) המליל לשלם חמורו ועוד
דע"כ מיירי שיכול להליל על ידי הדחק דאל"כ לימא ליה מהפסק קזינא כדלמרינן התם על הצית של דבש ומ"מ שכרו נותן לו
דמסתמא ניחא ליה שכל מי שיציל יטול שכר כל זמן שלא ימחה בידו כיון שאין יכול להליל אלא ע"י הדחק: לא שנו אלא באותה
ערובה. דכיון שחלתה נפילתה באותה ערוגה באונס אינו חייב להעלותה מאותה ערוגה אכל מערובה לערוגה הוי כשדה אחר:

שמן